

Bilješka k izdanju Relkovićevih Djela.

Napisao dr. Josip Matasović (Vinkovci).

Dr. Tomo Matić, izdavač akademijina izdanja Relkovićevih Djela, nije opazio dvije notice, koje su priopćene u Brlićevim „Uspomenama na stari Brod“ (Djakovo, 1888., sv. IV. i V.). Radi se o dvjema pjesmicama, kojima stariji Brlić, rodak i savremenik Relkovićev, izrijeком označuje autorstvo: „Composuit Dominus Mathias Antonius Relkovich.“

Dosada je u bibliografiji i u publikacijama Relkovićevih spisa sasvim ostao neopažen ovaj zanimljivi nalaz. Prije svega je zanimljiva osamnaesta pjesma iz starobrodske rukopisne pjesmarice „Pjesme zaljubljene narodne“ (Brlić, IV., str. 56.) „Srećno jutro i dan, milostivna madam“, spjevana na način coupleta XVIII. stoljeća, puna afektirana, zaljubljeničkog prenemaganja tipična kavalira. Sudeći po tom primjeru, mora da je Relković spjevao i više sitnijih pjesmica, pa je možda još koja njegova u Brlićevoj zbirci, ali se zameo trag autorstvu kao i čitavoj rukopisnoj ostavštini pjesnikovoj.

Srećno jutro i dan
Milostivna madam!
Ponizno se klanjam,
Tužan glas povidam.
Koji sinoć došao je:
Njega kazao je
Naš general.

Ja ti se zaklinjam,
Vjerom zavezivam,
Prem, ako ću ići
I dalje otići,
Kudgod hodit budem.
Ljubiti ću te srcem.
Madam! Madam!

On nalog primio
Od cesarske vojske.
Neka se podiže,
I to što najbrže,
Na daleke strane.
Nikada neznane.
Madam! Madam!

Najposlije proštenje
Uzimljem od tebe;
Tvoj bijeli vrat grlim:
Tvoje lice ljubim.
S Bogom draga madam!
Sree ti ostavljam!
Madam! Madam!

Soldati se spravljaју,
 Na boj pripravljaју;
 Trubente glas daju,
 Tužni pak čekaju.
 Konji i oružje
 Sve gotovo drže,
 Madam! Madam!

Soldat sam cesarski
 Ja svezan k vojski;
 Cesar što zapovijeda,
 To mi ljubav ne da.
 Tužan sam do volje
 Rad ljubavi tvoje,
 Madam! Madam!

Ja te, madam, držim
 I ljubav ti nosim,
 Da mene samoga
 Ti hoćeš stalnoga
 U srcu imati
 Ljubavju do smrti.
 Madam! Madam!

Nesretan je onaj dan,
 Men' od Boga odabran,
 U komu sam ja s tobom
 Započeo bit poznat!
 O tužno življenje,
 U kom to trpljenje
 Trpit' moram.

Sad vrijeme došlo je
 Mojeg othadanja,
 Od mogega srca
 Tužnog rastavljanja
 Otić sada moram.
 S' ljubavi umiram!
 Madam! Madam!

Dalje imam spomenuti ovo: U predašnjim publikacijama i u vinkovačkom rukopisu „Satira“ teče deseterac stih po stih u jednom redu. No u Brlića se sačuvao ulomak „treće skule turske: posila“ (Relković, Satir VII.) u obliku „dugačkoga“, duplog deseterca. I to bi pored poredenja faksimilâ Relkovićevih vlastoručnih potpisa s t. zv. vinkovačkim rukopisom bio razlog, da taj Relkovićev tobožnji vlastoručni rukopis nije njegov autograf, već da su se fragmenti Relkovićeve prvopisa sačuvali u rodaka Brlića s ovim primarnim „dvostrukim“ poređajem, pa da je tek običajni maleni format knjigâ XVIII. stoljeća odredio dalje obični oblik za štampu. Što se tiče ostalog dijela vinkovačkog rukopisa, kao n. pr. tobože neštampanog dijela Esopovih Fabula, ne postoji baš nikakav razlog da se vjeruje, da bi takav čistopis (k tome i nepotpun) priredio sâm pisac. Vjerovatnije će biti, da je to pisarsko „sočinjenje“, djelo kakova siromašna bibliofila. Osim toga, 147 strana rukopisa Eso-

povih fabula moglo je posve lako stati na 144 strane velike osmine osječčkog izdanja Fabulâ od g. 1804.: tako se bar čini, ma da mi nije uspjelo naći nijedan primjerak. da se o tom uvjerimo.

Uz neke sitne varijante, kako se ovdje može razabrati. počinje se rečeni ulomak iz „Satira“ ovako:

„Ja priksinoć kupih za poturu, pa nedura ni za jednu huru.
 „Još nemogo naprest ni vreteno, a izgori, ko da je smoleno.
 „Nema boljeg od jednog pekara, jer on barem nikoga ne vara,
 „Nego krušac i zemljičke peče, pak se vlada i još novac steče.

Akademijsko izdanje (Stari pisci hrvatski XXIII.), str. 96., stih 1009. i d. glase:

„Zar svaki vrag zna načinit sviću?
 Ne, fala ti na tvojemu viću,
 jer on u loj svinskog metne sala,
 pak izgori kao i mašala.
 Ja priksinoć kupi za poturu,
 pak ne dura ni za jednu uru,
 još ne mogo naprest ni vretena,
 a izgori, ko da je smetena.
 Ne jma bolęg od jednog pekara,
 jer on barem nikoga ne vara,
 nego krušac i zemličku peče,
 pak se vlada i još novca steče.“

Mimogred budi spomenuto, da se i u Relkovića nalazi poznati arhaizam „kerempuh“, kojim se u VIII. br. „Savremenika“ (XIII. Zgb. 1918., str. 379.) zabavio Vl. D.,:

„i odriza ništo malo uha
 i primetnu komad karapuha“

stoji u akad. izdanju 1051.—1052. (s. 98.), a u Brlićevu fragmentu:

„i odriza ništo malo uva, i primetni komad kerepua“.
